

Sygn. akt II UK 287/16

POSTANOWIENIE

Dnia 30 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z wniosku W. C.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 30 marca 2017 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 31 marca 2015 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 31 marca 2015 r. oddalił apelację W. C. od wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 31 października 2013 r., mocą którego oddalono jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T. z 28 marca 2013 r., odmawiającej wnioskodawcy prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu opieki nad dzieckiem.

Powyższy wyrok został zaskarżony w całości skargą kasacyjną odwołującego się. Skargę oparto na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego: § 1 ust. 1 w związku z § 2 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 1989 r. w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki (Dz.U. Nr 28, poz. 149), przez przyjęcie, że w stosunku do wnioskodawcy nie zachodzą przesłanki do przyznania mu wcześniejszej emerytury z powodu stanu zdrowia

dzieci. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu lub o uchylenie wyroków Sądów obu instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu, ewentualnie wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i rozstrzygnięcie co do istoty sprawy, w Kazanym przypadku z orzeczeniem o kosztach postępowania według norm przepisanych.

Jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano jej oczywistą zasadność. W ocenie skarżącego, w sprawie doszło do naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. § 1 ust. 1 w związku z § 2 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 1989 r. w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki, przez przyjęcie, że w stosunku do wnioskodawcy nie zachodzą przesłanki do przyznania mu wcześniejszej emerytury z powodu stanu zdrowia dzieci, przejawiające się zwłaszcza w: (-) w błędnym rozumieniu pojęć „stałej opieki oraz pielęgnacji lub pomocy w czynnościach samoobsługowych”, podczas gdy wykonywanie tych czynności w sposób ciągły, a więc w zasadzie codzienny, nie wyklucza podejmowania pracy zawodowej w ograniczonych godzinach czasu pracy; (-) błędnym rozumieniu, że fakt śmierci dzieci w dacie składania wniosku ma znaczenie dla rozstrzygnięcia, podczas gdy przesłankę tę ocenia się na chwilę 31 grudnia 1998 r., tj. na dzień utraty mocy obowiązującej rozporządzenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku

przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą jurystycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W razie powołania przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035, z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205, z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616, z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, iż przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie

proceedzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743, z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnił warunków stawianych w orzecznictwie Sądu Najwyższego powołanej przesłance przesądu. Nie wykazano bowiem oczywiście błędnej, widocznej na pierwszy rzut oka wykładni lub widocznego w taki sposób niewłaściwego zastosowania prawa przez Sąd drugiej instancji, a tylko w takiej sytuacji zachodzą okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania.

Godzi się zauważyć, że dokonane przez Sąd odwoławczy ustalenia faktyczne w sprawie, byłyby - zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c. - wiążące w razie merytorycznego rozpoznania skargi kasacyjnej. W świetle zaś tych ustaleń, odwołujący się, mimo (niewątpliwie wymagającej od niego wysiłku i siły) pomocy żonie w opiece nad ich dziećmi, z uwagi na konieczność zapewnienia rodzinie środków do życia pozostawał nadal w zatrudnieniu. Na gruncie dyspozycji § 1 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 1989 r. w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki (Dz.U. Nr 28, poz. 149), warunkiem ustalenia i wypłaty wcześniejszej emerytury jest rozwiązanie stosunku pracy rozumiane jako niemożność kontynuowania zatrudnienia z powodu stanu dziecka wymagającego stałej opieki, bez zaniedbania takiej opieki. Wykładnia powołanego przepisu, zgodnie z którą pod pojęciem stałej opieki, o której mowa w § 1 cytowanego rozporządzenia należy rozumieć opiekę wykonywaną w sposób ciągły i nieprzerwany, a więc w zasadzie codzienny, co uniemożliwia podjęcie zatrudnienia, ma utrwalony charakter. W wyroku z dnia 6 maja 2004 r., II UK 350/03 (OSNP 2004 nr 23, poz. 408), Sąd Najwyższy stwierdził, że warunkiem nabycia prawa do emerytury określonej wspomnianego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 1989 r. jest niemożność podjęcia pracy albo konieczność jej zaprzestania ze względu na stan zdrowia dziecka i konieczność sprawowania nad nim stałej (ciągłej) opieki.

Uzasadniając tę tezę, Sąd Najwyższy podniósł ponadto, że nie do zaakceptowania jest stanowisko, iż nie jest przeszkodą do przyznania wcześniejszej emerytury fakt wykonywania przez wnioskodawcę pracy, bowiem ustawodawca wymaga, aby z powodu stanu zdrowia dziecka wnioskodawca albo nie mógł w ogóle podjąć pracy, albo musiał przerwać zatrudnienie (por. też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2014 r., II UK 328/13, LEX nr 1436075).

Zaprezentowana w motywach zaskarżonego wyroku wykładnia przepisów prawa jest więc zgodna z powyższą linią orzeczniczą. W związku z powyższym brak jest podstaw do przyjęcia oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Konkludując, wobec niewykazania istnienia powołanej w skardze kasacyjnej przesłanki przedsądu, z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało orzec jak w sentencji.